

Frederiksberg, 8. december 2022

J.nr. 01.30

PL/JAJ

Protokol fra MKR 2022-4 møde i Folkekirkens Mellemkirkelige Råd

Torsdag den 8. december 2022, kl. 13.00 til 17.00

Bjælkeloftet, Diakonissestiftelsen, Peter Bangs Vej 5B, Frederiksberg

Til stede: Anne Birgitte Reiter, Lisbeth Damgren, Ole Buchardt Olesen, Peter Fischer-Nielsen, Peter Lodberg, Peter Sode Jensen, Piet Schwarzenberger, Niels Nymann Eriksen, Paneeraq S. Munk, Peter Skov-Jakobsen (fra punkt 6), Marianne Christiansen (fra punkt 4), Linda Beck Madsen (Online), Thomas Horneman-Thielcke.

Gæster: Domprovst Uni Næs fra Den færøske Kirke (hele mødet); Uffe Gjerding og prof. Paul Haidostian (punkt 4); biskop Czeslaw Kozon (punkt 6).

Fra sekretariatet: Christian Arffmann, Jonas Jørgensen, Thorsten Rørbæk, Johannes Andersen, Lucas Skræddergaard, Birger Nygaard

1. Godkendelse af dagsorden	
Behandling	Et ekstra punkt blev indføjet som en del af punkt 8: Dansk kandidat til posten som formand for Det lutherske Verdensforbund.
Beslutning	Dagsordenen blev godkendt.

2. Bemærkninger til protokol fra MKR 2022-3	
Behandling	Der var ingen bemærkninger.
Beslutning	

3. Diverse orientering siden sidst	
Behandling	<p>Fra orienteringen fremhæves:</p> <p><i>Budgetopfølgning:</i> Formandskabet i forbindelse med afslutning af årsregnskabet kommer med indstilling til disponering af årsresultatet. Der er et underforbrug i indeværende år, men samtidigt er der en række af sigtepunkterne, som er ufinansierede. Inden udfærdigelse af årsregnskabet opfordres rådsmedlemmer til at tilkendegive særlige ønsker om ubrugte midler.</p> <p><i>Følgende delegater er udpeget til LVF-generalforsamling:</i> Henrik Stubkjær, Anne Birgitte Reiter, Marianne Christiansen, Søren Abildgaard, Anne Ravn og Marcus Taulborg.</p> <p><i>Bispemødets anmodning om udredning vedr. konvertitter</i> – og sekretariatets forslag til metode herfor.</p> <p><i>Migrantarbejdet</i> – Engagement af Kirkefondet til medhjælp til arbejde med folkekirkelige faggrupper.</p>

	<p><i>Ukrainer-projekt</i> – tidsbegrænset ansættelse af ukrainsktalende medarbejdere</p> <p>Der blev orienteret om krise mellem fraktioner i de eritreiske menigheder i Danmark, og det dilemma, som det sætter lokale folkekirkemenigheder i.</p> <p><i>Events, som også rådsmedlemmer er velkommen til at deltage i:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Seminardag på Århus Universitet 17.1.2023; • Webinar-serie om offentlighedsteologi.
Beslutning	<p>Rådet tog orienteringen til efterretning.</p> <p>Rådet bifalder at udredningen omkring konvertitter udfærdiges i form af et notat assisteret af Marie Juul Petersen, IMR, til brug for biskopmødet i januar 2023.</p> <p>Endvidere blev Rådet orienteret om forhold vedrørende eritreiske menigheder i Danmark. Rådet støtter, at MKR er informerende i forhold til hvordan folkemenigheder relaterer til eritreiske menigheder.</p> <p>Rådet drøftede udfordringerne både i forhold til den eritreiske kirke og den ukrainske kirke. Der bør udfærdiges en orientering til biskopperne og til landsforeningen af menighedsråd om at MKR står til rådighed i forhold til information.</p>

4. Tematisk drøftelse: <i>Mellemøsten aktuelt</i>	
Behandling	<p>Som oplæg til den tematiske samtale bidrog fhv. projektsekretær i Folkekirkens Nødhjælp, Uffe Gjerding, med oplæg om Israel-Palæstina og online bidrog Paul Haidostian, teolog og leder af Haigazian University, Beirut med generel introduktion situationen for kirkerne i Mellemøsten.</p> <p>Uffe Gjerding nævnte i sit oplæg Mellemøsten som kirkeligt anliggende, pilgrimstraditionen, spørgsmålene om anti-semitisme og menneskerettighedsorganisationer og teologi. Gjerding fremhævede konfliktens politiske karakter, og advarede mod sammenblandingen af teologiske og politiske synspunkter. Diskussionen polariserer let kirkerne i Danmark i synet på apartheid og anti-semitisme, og MKR kan måske spille en rolle i inspirationen til besøg og følgeskab, der kan forhindre polarisering.</p> <p>Paul Haidostian påpegede sit oplæg to områder: Kirkernes fællesskabsskabende funktion, responderende på menighedernes ængstelse for fremtiden. Institutionerne har det vanskeligt, og skoler og hospitaler har vanskeligt ved at opretholde sig selv. Kirkernes offentlige rolle er under forandring, hvor den religiøse demografi forandres som følge af flygtninge: jobmarked og offentligt liv forandres som følge af ændret demografi, hvor 1/3 af befolkningen er flygtninge. Præsterne fungerer mellem konservatisme (tradition, teologi) og modernitet (klima, identitet). Mange unge følger med i social udvikling globalt, og er optaget af klima- og identitetspolitikken. Mange har vanskeligt ved at finde ansættelse, som kan betale for livets opretholdelse, indenfor de områder, som de er uddannet indenfor, og søger mod internationale organisationer, der betaler i udenlandsk valuta. Helbredsudfordringer er store for en befolkning uden sundhedsforsikringer. Afhængighed af nødhjælp er en udfordring for kirkerne; donor-drevne projekter bliver en fare for kirkerne, hvor projekter som er attraktive for donorerne snarere end vigtige for kirkerne. Besøg blandt almindelige menigheder er en vigtig metode til at balancere indsigterne fra eksperter og den økumeniske bevægelse.</p> <p>Sikringen af uddannelse af præster og ledere i kirkerne, venskabsmenigheder og besøgserier til Mellemøsten er tre anliggender for MKR til videre overvejelse.</p>

	<p>Følgeskabs-programmet i Israel/Palæstina</p> <p>Der blev orienteret om genoptagelse af følgeskabs-programmet i Israel/Palæstina, hvor Christian Arffmann har deltaget i et orienteringsforløb om følgeskabsprogrammet.</p>
Beslutning	<p>Rådet førte en tematisk samtale om <i>Mellemøsten aktuelt</i>.</p> <p>Rådet udtrykker tilfredshed med, at følgeskabsprogrammet i Israel/Palæstina nu genoptages.</p>

5. Den færøske folkekirke som fast observatør i MKR	
Behandling	<p>Rådet evaluerede rejsen til Færøerne.</p> <p>Domprovst Uni Næs redegjorde for det økumeniske arbejde på Færøerne. I forhold til folkekirken er det muligt for den færøske kirke at deltage på FUV-kurser, biskoppen er med til biskoppernes møde og domprovsten til provsternes årsmøde. Anmodningen om at kunne deltage som observatør i MKR skal ses i sammenhæng med denne fastholdelse af båndene mellem kirker i Danmark og på Færøerne.</p> <p>Der er et nyt politisk initiativ, Danmark-Færøerne-Grønland, som understreger betydningen af rigsfællesskabet. Kunne man forestille sig et parallelt kirkeligt DFG, hvor det er folkekirken i rigsfællesskabet, som er i fokus.</p> <p>Rådet drøftede Den færøske Kirkes ønske om observatør-repræsentation i Rådet. Der var enighed i rådet om at ønske repræsentation i rådet velkommen, og at repræsentation efter ønske i arbejdsgrupperne også er velkommen.</p>
Beslutning	<p>Rådet takker for enestående gæstfrihed ved det veltilrettelagte besøg til Færøerne i oktober.</p> <p>Rådet drøftede den færøske kirkes ønske om at deltage som fast observatør i MKR. Rådet byder en repræsentant for den færøske kirke hjertelig velkommen til at genoptage den i 2007 indstillede tradition med deltagelse som observatør for den Færøske kirke i Rådets møder.</p> <p>Sekretariatet bedes indarbejde vilkårene herfor i Rådets forretningsorden.</p> <p>Ordningen evalueres ved rådsperiodens slutning i december 2025, og der udarbejdes et forståelsespapir omkring ordningen mellem MKR og Den færøske Kirke.</p> <p>Der udarbejdes en pressemeddelelse om det nye samarbejde med Den færøske Kirke og folkekirken og svar på artikel bragt i Information 8. dec.</p>

6. Rapport fra og målsætninger for dialogen med Den katolske Kirke	
Behandling	<p>Biskop Czeslaw Kozon medvirkede ved dette punkt.</p> <p>Rådet blev orienteret om forløbet af dialogen med Den katolske Kirke og om den netop afholdte studietur til Rom.</p> <p>Kozon nævnte, at forholdet mellem Den katolske Kirke og folkekirken har været godt i mange år, og i mange lokale sammenhænge er der interaktioner omkring fx skolearbejdet. Efter etableringen af dialoggruppen har målet ikke været så konkret, idet emnerne er omfattende og der stadig er vigtige teologiske og ekklesiologiske forskelle. Ikke desto mindre er den fortsatte dialog vigtig for at forhindre grøftegravning, og fokus på de store fællesområder bør fylde lige så meget som forskellene. Kozon udtrykte taknemmelighed for folkekirkenes støtte til frikirkerne i Danmark i en tid, hvor der er tiltagende mistænksomhed i forhold til religion generelt.</p> <p>Rådet støtter den fortsatte dialog, både som en metode til berigelse og afklaring af egne synspunkter såvel som opnåelse af enighed om centrale trosmæssige emner. Den nyligt overståede studietur til Rom var meget vellykket, og der var stor tak til biskop Kozon for tilrettelæggelse af turen.</p> <p>I diskussionen blev følgende spørgsmål rejst: Er det muligt at udvikle gruppens dialogarbejde så det kan bringes i anvendelse på mere lokalt niveau? Måske gennem resumeer fra gruppens arbejde? Er der en bevægelse nedefra som har et økumenisk potentiale, også selv om den lokale praksis måske ikke stemmer helt overens med den officielle katolske position? Hvad betyder ændringen af den katolske kirkes kurie i forhold til evangelisationens centrale placering? Endelig kunne det være interessant at undersøge, om folkekirkenes indvendinger i forhold til fællesudtalelsen omkring retfærdiggørelse stadig holder vand.</p>
Beslutning	<p>Rådet tog rapporten til efterretning og drøftede fremtidige ønsker til samtalen med Den katolske Kirke i forhold til spredning af resultaterne af samtalen på lokalt niveau. I forhold til 2030-fejringen af den Augsburgske Bekendelse kunne det være en mulighed at samarbejde og ligeledes at bruge 2026 som fælles fejring af 1200-året for Ansgars komme til Danmark.</p>

7. Sigtepunkt 4: Folkekirkenes økumeniske gæstfrihed – indledende drøftelse	
Behandling	<p>Rådet drøftede sekretariatets første oplæg til behandling af sigtepunkt 4 om folkekirkenes økumeniske gæstfrihed.</p> <p>Rådet kommenterede konceptnotens:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Den religiøse, empiriske mangfoldighed i folket er større i dag end tidligere • Det konfessionelle spørgsmål stiller sig i praksis anderledes end tidligere • Det er denne empiriske situation, som er udgangspunktet → gæstfrihed som respons fra folkekirken – en 'evidensbaseret tilgang'. • Gæstfrihed må inkludere både det at gæste og at få gæster • Vejen over den lille pakke mod den store pakke er den mest farbare. • Workshop på MKRs årsmøde i februar er en mulighed. • Landsdækkende tema • Stiftsudvalgene bør inddrages i tækningen, ligesom migrantpræsterne også skal inddrages. • På sigt er den maksimale model at foretrække.
Beslutning	<p>Rådet drøftede sigtepunkt 4 – om behov for et arbejde omkring <i>økumenisk gæstfrihed i folkekirken</i>. Med signaler fra rådsdrøftelsen bedes sekretariatet om at arbejde videre med konceptnotens og konkretisere en projektplan for arbejdet med sigtepunktet.</p>

8. Ønsker og muligheder til kommende forhandling om genopretning af MKR-budget	
Behandling	<p>Til dette punkt var tilføjet en ekstra vinkel belyst i eftersendt notat: <i>Henrik Stubkjær som kandidat til formandsposten for Det lutherske Verdensforbund.</i></p> <p>Rådet drøftede biskop Henrik Stubkjærs kandidatur til posten som formand for Det lutherske Verdensforbund. Fra drøftelsen fremhæves:</p> <ul style="list-style-type: none"> • MKR støtter Stubkjærs kandidatur. • At Stubkjærs kandidatur kan være en mulighed for synliggørelse af det mellemkirkelige arbejde. • Kandidaturet vil kræve ny finansiering til arbejdstid, rejseudgifter m.v., som kan bruges fokuseret i forhold til LVF-formandskabet – og med kommunikation tilbage til folkekirken og den danske offentlighed. <p>Rådet havde en første drøftelse af ønsker og prioriteringer til udvikling af MKRs arbejde mhp. ansøgning om genopretningsbevilling. Fra drøftelsen fremhæves:</p> <ul style="list-style-type: none"> • KEK og det europæiske område er blevet endnu vigtigere i lyset af Ukraine-krisen, og dette bør afspejles i ansøgningen om genopretningsbevilling. • Sigtepunktet omkring gæstfrihed – og øvrigt sigtepunktsarbejde - bør tænkes ind i genopretningsbevillingen.
Beslutning	<p>Rådet støtter helhjertet, at Henrik Stubkjær stiller sig til rådighed for posten som formand for LVF såfremt de arbejdsmæssige og finansielle forudsætninger herfor falder på plads.</p> <p>Sekretariatet bedes om at ansøge Kirkeministeriet om tillægsbevilling, der kan sikre den nødvendige finansielle opbakning, inden endeligt tilsagn om kandidatur skal gives i marts 2023.</p> <p>Rådet indledte drøftelse af ønsker og prioriteringer til brug for kommende ansøgning om genopretning af MKRs grundbudget. Drøftelsen videreføres ved næste rådsmøde 3. februar, der udvides med to timer (fra ca. kl. 11-17).</p>

9. Terminologi for borgere af udenlandsk herkomst, som er indvandret til Danmark	
Behandling	<p>Rådet kommenterede konkluderende notat om terminologi for borgere af udenlandsk herkomst. Fra drøftelsen fremhæves:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diskussionen om sprogbrug bør tages lokalt/kontekstuel og gøres dynamisk. • En del præster med anden kulturel baggrund er ikke glade for terminologien 'migrant'. • Personer med migrantbaggrund er noget andet end en 'migrant'. • Relevante synonyme: dobbeltidentitet, binde-stregs-identitet. <p>Sekretariatet vil på hjemmesiden opbygge kommenteret oversigt over terminologi mhp. at styrke mere præcis sprogbrug i givne kontekster.</p>
Beslutning	<p>Rådet drøftede konklusioner ang. terminologi til beskrivelse af "migranter". Rådet støtter sekretariatets anbefaling af at benytte en bredde af termer og beder om, at der arbejdes på løbende bevidstgørelse i folkekirken om varieret og præcist sprogbrug.</p>

10. Eventuelt

Protokollen blev oplæst og vedtaget.

Dato: _____

Peter Lodberg (formand)	Niels Nymann Eriksen (næstformand)	Lisbeth Damgren (kasserer)
Linda Beck Madsen	Anne Birgitte Reiter	Thomas Horneman-Thielcke
Ole Buchardt Olesen	Peter Sode Jensen	Peter Fischer-Nielsen
Piet Schwarzenberger	Paneeraq S. Munk	Marianne Christiansen
Peter Skov-Jakobsen		